Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Campus Mölndal Enhet 1
2025

Innehåll

1. Inledning 3

Skolans förhållningssätt och vision 4

2. Kort analys av fjolårets åtgärder 5

Enhetens mål och åtgärder under föregående år 5

3. Undersöka och kartlägga 6

Kartläggningsmetoder 6
Resultat och analys av kartläggning 6

4. Främjande - målinriktat arbete med identifierade friskfaktorer 7

Främjande åtgärder 7

5. Förebyggande - målinriktat arbete med identifierade riskfaktorer 8

Förebyggande åtgärder 8

6. Rutin om kränkning sker 10

7. Utvärdering av arbetsprocessen 11

Bedömning av arbetsprocessen 11

Bilaga 1 Styrdokument 12

Bilaga 2 De sju diskrimineringsgrunderna 13

Bilaga 3 Definition av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling 15

1. Inledning

Skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling har sin utgångspunkt i skolans uppdrag.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhälle vilar på. Ingen elev ska diskrimineras, trakasseras eller kränkas. Skolors arbete mot diskriminering och kränkande behandling regleras i diskrimineringslagen och i 6 kap. skollagen.

I Sveriges skolor gäller nolltolerans mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Alla elever ska garanteras en god utbildning i en trygg miljö.

Enligt diskrimineringslagen (2008:567) har varje skola skyldighet att ta fram aktiva åtgärder mot diskriminering och trakasserier, och enligt skollagen (2010:800) ska varje skola årligen upprätta en plan mot kränkande behandling. Skolor är därmed skyldiga att bedriva ett systematiskt förebyggande och främjande arbete för att främja lika rättigheter och möjligheter och för att motverka diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling.

Skolans arbete med förebyggande och främjande åtgärder ska utgå från:

- **Undersök** om det finns risker för diskriminering eller andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter verksamheten.
- **Analysera** orsaker till upptäckta risker och hinder
- **Vidta** de förebyggande och främjande **åtgärder** som behövs.
- **Följ upp** och utvärdera arbetet.

Skolans förhållningssätt och vision

Vår skola	
Så här vill vi att vår värdegrund ska genomsyra den dagliga verksamheten:	Varje elev och anställd vid Vuxenutbildningen i Mölndal ska känna sig trygg och mötas av respekt för den man är. Den dagliga verksamheten ska främja likabehandling och motverka diskriminering, kränkande behandling och trakasserier.
Delaktighet och ansvar	
Ansvarig för planen:	Asal Razzagi, rektor
Planen gäller för perioden:	20250328–20260327
Elevernas delaktighet:	Eleverna har fått besvara elevenkät och deras synpunkter inhämtas via kursutvärderingar och i samtal med lärare på sina lektioner
Personalens delaktighet:	Personalen har varit med i analysarbete utifrån elevenkäter, förra årets mål samt PDK och diskuterat tillsammans och ihop med rektor. Underlaget har av rektor bearbetats och omsatts till mål och analys i årets PDK. De är också delaktiga via APT och forum som arbetslagsmöte och utvecklingsdagar.

2. Kort analys av fjolårets åtgärder

Enhetens mål och åtgärder under föregående år

Ökad kännedom om planen mot diskriminering och kränkande behandling (PDK)

Målet var att alla studerande skulle känna till skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Vi kan konstatera att vi fortfarande behöver arbeta för att göra PDK mer känd bland enhetens elever. När man bryter ner resultaten ser vi att elever som studerar i egen regi i större utsträckning känner till PDK jämfört med de som läser på uppdragsutbildningar eller har antagits via GR. En möjlig förklaring är att vi tar upp denna plan som en naturlig del av studierna i början av utbildningen, ofta kopplat till orienteringskursen. De elever som startar senare missar då denna genomgång, och det finns en risk att lärarna inte aktualiserar den vid senare tillfälle.

För att öka kännedomen genomfördes flera insatser, däribland information vid kursstart, och tillgänglighet av planen på lärplattformen och skolans hemsida. Trots detta visar elevenkäten att drygt 30 % av eleverna fortfarande inte känner till planen. Det är därför fortsatt nödvändigt att säkerställa att alla elever får information om PDK, oavsett när de börjar sin utbildning.

Bättre trivsel, trygghet och förutsättningar att lyckas med studier

Trivseln och tryggheten på skolan är generellt god. Enkätsvaren visar att eleverna i ganska hög grad trivs med sin utbildning och känner sig trygga på skolan.

Samtidigt finns det fortfarande en liten andel elever som upplever sig illa behandlade. Resultatet från enkäten visar att andelen elever som upplever sig kränkta har minskat något jämfört med föregående år (9 % jämfört med 13 %). Dock framkommer det att en majoritet av de som uppger att de blivit kränkta anger att detta skett genom verbala eller digitala trakasserier, och i vissa fall upplever elever att lärare varit inblandade. Att inga formella kränkningsärenden rapporterades in under året, trots att enkätsvaren visar att elever upplevt sådana situationer, tyder på att vi behöver förbättra våra rutiner för att elever ska känna sig trygga i att rapportera händelser.

Alla på Campus Mölndal ska trivas och känna sig trygga – både elever och personal

Som en del av det förebyggande arbetet anordnades en föreläsning för personalen om mänskliga rättigheter. Denna insats har ökat kunskapen och gett insikter inom området.

För att ytterligare förstärka det förebyggande arbetet har vi arbetat med att integrera likabehandlingsfrågor i undervisningen, och arbetslagen har haft ansvar för att genomföra aktiviteter anpassade för respektive elevgrupp. Trots dessa insatser ser vi att kännedomen om PDK och rutiner vid kränkningar fortfarande kan förbättras.

3. Undersöka och kartlägga

Som grund för det förebyggande arbetet ska den egna verksamheten undersökas. Skolan behöver därför genomföra kartläggningar med hjälp av olika metoder för att upptäcka eventuella risker för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, kränkningar eller andra hinder för elevers lika rättigheter och möjligheter.

Kartläggningsmetoder

Elevenkät och samtal på APT och i arbetslag kring elever och grupper. Det görs också enkäter efter varje APL-period kopplat till bland annat trygghet och trivsel. Vissa utför kurutvärderingar och där kan det också framkomma information som kan ligga till grund för kartläggning. Skolenheten genomför också elevenkäter kopplat till trygghet och trivsel varje år.

Resultat och analys av kartläggning

Enligt den elevenkät som genomfördes i höstas känner fortfarande drygt 30 % av eleverna inte till enhetens plan mot diskriminering och kränkande behandling. Dock har siffran ökat med cirka 7 % jämfört med föregående år. Andelen elever som vet vart de ska vända sig om de har blivit diskriminerade eller kränkta har minskat något. Det ska dock tilläggas att fler elever än tidigare år har besvarat enkäten, vilket kan påverka resultatet.

Under förra terminen har inga kränkningsärenden rapporterats, vilket är en minskning jämfört med tidigare år. Vi har inte heller fått kännedom om några ärenden kopplade till APL utifrån de enkäter som genomförts.

Utifrån uppföljningen av främjande och förebyggande åtgärder för 2024 framkommer följande slutsatser att beakta i kommande års plan:

- Trots att planen mot diskriminering och kränkande behandling (PDK) har gåtts igenom med alla elever vid kursintroduktionerna (ORK), visar elevenkäten att kännedom om planen fortfarande brister hos vissa elever. Det är därför nödvändigt att komplettera den initiala informationen med återkommande uppföljningar under utbildningarnas gång.
- Informationen om likabehandling, inklusive filmen som finns tillgänglig på Campus Mölndals hemsida, har genomförts enligt plan och bör fortsatt kommuniceras tydligt till samtliga elever.
- Den planerade införingen av klassråd på yrkespaketen har inte hunnit genomföras under året, även om viss dialog mellan lärare och elever ägt rum i andra former. För att säkerställa elevernas delaktighet och inflytande bör klassråden organiseras och implementeras under kommande läsår.

Sammanfattningsvis behöver det främjande och förebyggande arbetet struktureras tydligare för att säkerställa kontinuitet och ökad medvetenhet hos eleverna, samt att skapa bättre förutsättningar för elevernas delaktighet och inflytande. Vi bör komplettera undersökning och kartläggning med klassråd eller liknande för att få med elevernas perspektiv i andra

sammanhang än enbart enkäten. Vi kommer att följa upp på fler sätt, genom bland annat kursutvärderingar samt klassråd.

4. Främjande - målinriktat arbete med identifierade friskfaktorer

Syftet med skolans främjande arbete är att skapa en trygg och tillitsfull arbetsmiljö för alla elever och all skolpersonal, där alla elever har maximala möjligheter att lära och utvecklas. Det främjande arbetet pågår löpande och utan att något särskilt har hänt.

Främjande åtgärder

Friskfaktor	Kännedom om planen mot diskriminering och kränkande behandling			
Mål	Alla studerande ska känna till skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling			
Åtgärder	**Ansvarig**	**När genomförs åtgärden**	**Elevers delaktighet i åtgärden**	**När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp**
Gå igenom planen på ORK-kurserna/introduktioner på alla enhetens utbildningar	Lärare som håller i kursen	I början av varje terminsstart	De tar del av planen	På utvärderingsdagar/utvecklingsdagar/APT
Friskfaktor	Kännedom om planen mot diskriminering och kränkande behandling			
Mål	Plan mot diskriminering och kränkning behöver arbetas med mer aktivt			
Åtgärder	**Ansvarig**	**När genomförs åtgärden**	**Elevers delaktighet i åtgärden**	**När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp**
Lärarna lyfter nyckelbegreppen i planen och arbetar aktivt med dem under året i olika kurser. Använda samma benämning PDK, så att	Lärarna på enheten	Under året i kurserna	De tar del av planen och åtgärderna på sina lektioner	På utvärderingsdagar/utvecklingsdagar/APT

eleverna känner igen planen.				

5. Förebyggande - målinriktat arbete med identifierade riskfaktorer

Skolans förebyggande arbete handlar om att avvärja och åtgärda de risker man identifierat i verksamheten kring:

- diskriminering
- trakasserier
- sexuella trakasserier
- kränkande behandling
- hinder för lika rättigheter och möjligheter

Detta görs efter vad som kommit fram i resultat och analys av kartläggningen som genomförts.

Förebyggande åtgärder

Identifierad risk	Bristande kunskap och medvetenhet hos elever kring diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.			
Mål	Öka elevernas kunskap om vad diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling innebär och hur det kan förebyggas.			
Åtgärder	**Ansvarig**	**När genomförs åtgärden**	**Elevers delaktighet i åtgärden**	**När och i vilka forum (elev- och/ eller personalforum) följs åtgärden upp**
Regelbundet informera eleverna om PDK, inklusive definitioner och konkreta exempel.	Lärare/arbetslaget	En gång per termin	Aktivt deltagande i klassråden och återkoppling via elevrådsrepresentanter	Utvärdering i klassråd och elevråd, samt APT/arbetslagsmöte en gång per termin
Vid behov Genomföra workshops eller utbildningsinsatser kopplat till likabehandling och normkritik.	Lärare/rektor	Vid behov	Eleverna ges möjlighet att delta i klassråd och elevråd för att diskutera och följa upp hur det	Utvärdering i klassråd och elevråd, samt APT/arbetslagsmöte en gång per termin

			förebyggande arbetet fungerar.	

6. Rutin om kränkning sker

Med kränkande behandling, eller kränkningar, avses i detta kapitel även diskriminering och trakasserier enligt diskrimineringslagen.

Anmälan
När personal får kännedom om att en elev har eller upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling ska händelsen anmälas till rektorn. Personal ska även anmäla till rektorn vid kännedom om en händelse som är uppenbart kränkande. Detta gäller både om eleven upplever sig utsatt av elev eller vuxen.

Rektorn ska så fort som möjligt anmäla detta till huvudman.

Händelsen ska utredas innan personal eller rektor bedömer ifall händelsen är kränkande eller inte.

Utredning
Utredningen ska ske så fort som möjligt efter att anmälan är gjord. Alla som är inblandade i händelsen ska omfattas av utredningen. Hur omfattande utredningen ska vara beror på vad som har hänt.

Syftet med utredningen är att få tillräcklig information för att kunna bedöma om händelsen har varit kränkande behandling enligt skollagen och för att kunna vidta de åtgärder som behövs för att kränkande behandling ska upphöra.

Om utredningen kommer fram till att händelsen inte har varit kränkande behandling i skollagens mening avslutas ärendet.

Om skolan får flera signaler om att en elev är utsatt för kränkande behandling ska skolan utreda utifrån ett helhetsgrepp i stället för att se varje händelse som separat.

Åtgärder
Om utredningen kommer fram till att eleven har utsatts för kränkande behandling i skollagens mening ska åtgärder vidtas till dess att kränkande behandling har upphört.

Uppföljning
Ärendet ska följas upp tills kränkande behandling har upphört. Om kränkande behandling inte har upphört ska befintliga eller nya åtgärder vidtas och följas upp.

Avslut
När kränkande behandling har upphört avslutas ärendet.

Digitalt system för hantering av upplevd kränkande behandling, diskriminering och trakasserier
Alla steg från anmälan till avslut hanteras i det digitala systemet Visma Draftit.

Huvudmannens uppföljning av kränkande behandling, diskriminering och trakasserier
Utbildningsförvaltningens förvaltningskontor sammanställer de anmälningar som kommit in från rektorer till huvudman. Sammanställningen rapporteras till utbildningsnämnden.

7. Utvärdering av arbetsprocessen

Bedömning hur arbetsprocessen har fungerat

- Grön = Välfungerande
- Gul = Delvis fungerande
- Röd = Ej fungerande

Bedömning av arbetsprocessen

Utvärdering av de olika faserna i arbetet	Skolans bedömning
Undersöka och kartlägga	
Analysera	

Bilaga 1 Styrdokument

Lagstiftningen om förbud mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling av barn och elever i skolan tar fasta på barns och elevers rätt till en trygg skolgång fri från alla former av kränkningar och missgynnanden. Då är det viktigt att personal och elever också känner till vad diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är.

Förbud mot diskriminering och trakasserier regleras i diskrimineringslagen, medan förbud mot kränkande behandling regleras i skollagen. Personal på skolan har anmälningsplikt och förbud mot att diskriminera och kränka elever finns.

De styrdokument som planen utgår från är:

- Skollagen (2010:800)
- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Skolverkets allmänna råd om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Bilaga 2 De sju diskrimineringsgrunderna

Diskriminering äger rum när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. De sju diskrimineringsgrunderna är:

- Funktionsnedsättning
- Ålder
- Kön
- Könsöverskridande identitet eller uttryck
- Sexuell läggning
- Etnicitet
- Religion eller annan trosuppfattning

Funktionsnedsättning. Varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en människas funktionsförmåga. De kan bero på skador eller sjukdomar, som fanns vid födseln, har uppstått senare eller förväntas uppstå. Funktionsnedsättning kan märkas mer eller mindre i olika situationer som till exempel allergier, dyslexi, hörsel och synskador med mera. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse, du är lika skyddad av lagen även om du har en mindre omfattande funktionsnedsättning.

Ålder. Med ålder menas uppnådd levnadslängd. Skydd mot åldersdiskriminering omfattar alla och gäller alltså även i skolan. En person kan bli diskriminerad eller trakasserad för att hen behandlas utifrån sin ålder istället för utifrån sin person eller kompetens. Grunden för åldersdiskriminering är allmänna föreställningar om hur unga respektive äldre är, vad de klarar av och vilka drivkrafter de har.

Kön. Med kön avses de juridiska könen kvinna eller man. Könsdiskriminering handlar om att kvinnor och män inte behandlas som individer. Villkoren styrs i stället av föreställningar om hur de förväntas vara och uppträda utifrån sin könsroll, exempelvis när det gäller fysisk styrka, tekniskt kunnande, socialt ansvarstagande etc. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar även personer som avser att ändra eller har ändrat sitt juridiska kön.

Könsöverskridande identitet eller uttryck. När någon inte identifierar sig som kvinna eller man, eller genom sin klädsel, kroppsspråk, beteende eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Sexuell läggning. Exempelvis homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Sexuell läggning omfattar en människas hela liv och kan handla om sådant som identitet, samlevnadsform och kärlek. Om heterosexualitet alltid anses vara det ”normala” och förväntade blir det en styrande norm, den så kallade heteronormen. Därmed blir det ”onormalt” eller ”konstigt” att vara homo- eller bisexuell.

Etnicitet. När någon tillhör en grupp av personer som har samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla har en etnisk tillhörighet. Alla kan därför bli utsatta för diskriminering. Var och en har rätt att definiera sin egen etniska tillhörighet. En person kan också ha flera etniska tillhörigheter, till exempel om föräldrarna har olika etnisk bakgrund. Nationella minoriteter är etniska minoriteter.

Religion eller annan trosuppfattning. Exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Begreppet annan trosuppfattning är kopplat till religiös åskådning. Politiska åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar omfattas inte av begreppet annan trosuppfattning eftersom de inte har någon koppling till religion. I många religioner och trosuppfattningar bekänner eller bekräftar man

sin tro genom handlingar. Lagen omfattar därför även de uttryck för tro som ingår i ens religion eller trosuppfattning som till exempel regler om kläder, bön, kost och så vidare.

Bilaga 3 Definition av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

Vad är direkt diskriminering?
Direkt diskriminering är när någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation. Exempel på direkt diskriminering:

- En lärare hindrar en elev från att vara med på gymnastiken för att hon bär huvudduk (religion)
- En elev med dyslexi får inte stöd i undervisningen (funktionshinder)
- En skola tillåter inte samkönade par att gå tillsammans som par på skoldansen (sexuell läggning)

Vad är indirekt diskriminering?
Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en generell bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Exempel på indirekt diskriminering:

- Alla elever serveras samma mat (elever med religion som förbjuder viss typ av mat diskrimineras)

Vad är bristande tillgänglighet?
Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Exempel på åtgärder som kan krävas kan vara att ta bort trösklar eller att erbjuda hjälpmedel som eleven behöver för att kunna delta i utbildningen.

Vad är instruktion att diskriminera?
Instruktion att diskriminera är när någon ger en order eller instruerar någon som är i beroendeställning, exempelvis en anställd pedagog, att diskriminera någon annan. Instruktion att diskriminera kan ske både direkt och indirekt.

Vad är trakasserier?
Trakasserier definieras i diskrimineringslagen (2008:567). Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med någon eller några av diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, gester eller utfrysning.
Exempel på trakasserier kan vara att någon hånar en elev för att han bär kippa eller kallar någon för bög, hora, CP, mongo eller dampunge.
Trakasserier kan också ge uttryck för förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Vad är sexuella trakasserier?
Trakasserier kan också vara av sexuell natur, då kallas de för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller ger närgångna blickar, oälkomna komplimanger, inbjudningar, anspelningar eller jargong. Det gemensamma för trakasserier och sexuella trakasserier är att beteendet är oönskat och att det är den person som är utsatt som bestämmer om det är kränkande eller inte. De sexuella trakasserierna behöver inte ha koppling till diskrimineringsgrunderna för att anses som sexuella trakasserier. Sexuella trakasserier definieras i diskrimineringslagen.

Vad är kränkande behandling?
Arbetet mot kränkande behandling regleras i skollagen (2010:800, kap 6). Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet utan att vara diskriminering. Kränkningar kan, precis som diskriminering och trakasserier, ske både medvetet och omedvetet samt vid enstaka eller upprepade tillfällen.

Kränkande behandling kan vara:
- Verbalt: skällsord, förolämpningar och sprida rykten
- Socialt: utfrysning, miner och blickar
- Fysiskt: slag, knuffar oönskad beröring och förföljelse
- Text och bild: sms, mms, lappar, klotter, e-post, bloggar, video och chattsidor

Följande exempel kan uppfattas som kränkande behandling:
- Skolpersonal listar synligt så alla kan se de elever som inte lämnat in läxan eller som stör på lektionen
- En elev ger en annan elev en örfil
- Skolpersonal slår till en elev i affekt
- Skolpersonal påpekar en elevs vikt inför klassen
- Elev fotograferar klasskamrater i omklädningsrummet och lägger ut på sociala medier

Personen som utsätter någon annan för en kränkning behöver inte nödvändigtvis ha ont uppsåt eller mena något illa. Det räcker med att den som är utsatt känner ett obehag eller hot. Det är alltid personen som är utsatt som avgör vad som är en kränkning för just honom eller henne.

I fall av kränkande behandling, diskriminering och trakasserier på internet har skolan skyldighet att utreda om kränkningarna har koppling till skolan. Detta gäller även om kränkningar skett på elevernas fritid. Barn- och elevombudet övervakar tillsammans med Skolinspektionen den del av skollagen som gäller kränkande behandling.

Vad är repressalier?
Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.